

**„WSPÓLNE DZIEDZICTWO – WSPÓLNA SPRAWA”
EDYCJA 2018**

RAPORT EWALUACYJNY

Fundacja „Zamek Dybów i Gród Nieszawa”

Toruń 2018

1. WSTĘP

Geneza raportu: Ewaluacja przeprowadzona została w oparciu o dane zebrane w trakcie realizacji otwartego konkursu ofert „Wspólne dziedzictwo – wspólna sprawa”. Konkurs zrealizowano ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich FIO - edycja 2018. W czasie trwania projektu, tj. od 01.06.2018 do 31.12.2018 r., w którym wzięły udział 22 podmioty trzeciego sektora z Polski – fundacje, stowarzyszenia oraz grupy nieformalne, zebrano wszystkie dane wykorzystane w niniejszym raporcie. Również w tym okresie, zrealizowanych zostało 21 oddolnych inicjatyw na terenie całego kraju. Realizacja jednej inicjatywy nie została zakończona sukcesem z powodów niedotrzymania terminów wydatkowania i sprawozdawczości. Operator środków posiada dane zebrane od grupy nieformalnej realizującej tę inicjatywę w trakcie trwania konkursu. Zostały one włączone do niniejszego raportu jako wartościowe i przydatne na równi z pozostałymi informacjami zdobytymi podczas trwania programu.

Celem ogólnym ewaluacji było zbadanie potrzeb, doświadczenia oraz poziomu przygotowania i zorganizowania realizatorów inicjatyw oddolnych, a także skuteczności programu „Wspólne dziedzictwo – wspólna sprawa”.

Do **szczegółowych celów badania** należały:

- charakterystyka grupy osób realizujących oddolne inicjatywy
- ustalenie stopnia przygotowania praktycznego i poziomu wiedzy wśród 22 realizatorów oddolnych inicjatyw
- stopnia zaangażowania społeczności lokalnych w działania 22 podmiotów trzeciego sektora
- innych potrzeb realizatorów nie związanych bezpośrednio z ww. celami

Metody badań:

Do ewaluacji wykorzystano:

- 2 ankiety przeprowadzone wśród realizatorów inicjatyw: jedna z nich przeprowadzona została w trakcie realizacji, druga – po zakończeniu
- 21 sprawozdań złożonych przez realizatorów po zakończeniu realizacji inicjatyw
- wywiady ustne przeprowadzane przez operatora z realizatorami inicjatyw w trakcie realizacji zadań
- uwagi zawarte przez realizatorów na końcu ankiet przeprowadzonych w trakcie realizacji oraz po jej zakończeniu przeprowadzono dokładną analizę ww. materiałów i wyciągnięto z nich dane, które zostały zaprezentowane w dalszej części tego raportu.

2. PREZENTACJA DANYCH

1. Dane dotyczące charakterystyki badanych:

- a) forma prawna realizatorów inicjatyw:
- 5 fundacji
 - 8 stowarzyszeń
 - 9 grup nieformalnych
- b) wiek organizacji i grup nieformalnych realizujących inicjatywy:
- 0-12 miesięcy - 8 realizatorów
 - 13-30 miesięcy - 6 realizatorów
 - powyżej 30 miesięcy - 8 realizatorów
- c) wielkość miejscowości, z jakiej pochodzą realizatorzy:
- poniżej 10 000 mieszkańców - 8 realizatorów
 - 10 000 - 50 000 mieszkańców - 2 realizatorów
 - 100 000 - 250 000 mieszkańców - 10 realizatorów
 - powyżej 250 000 mieszkańców - 2 realizatorów
- d) obszary działania realizatorów (wielokrotny wybór):
- lokalny - 15 realizatorów
 - regionalny - 6 realizatorów
 - ogólnopolski - 9 realizatorów
 - międzynarodowy - 2 realizatorów

2. Dane dotyczące poziomu przygotowania teoretycznego i praktycznego realizatorów do realizacji inicjatyw trzeciego sektora:

- a) przed rozpoczęciem realizacji i w trakcie realizacji uznali swoje przygotowanie za:
- małe - 2 realizatorów
 - przeciętne - 6 realizatorów
 - duże - 8 realizatorów
 - bardzo duże - 6 realizatorów
- b) po zakończeniu realizacji realizatorzy uznali swoje przygotowanie za:
- małe - 1 realizator
 - przeciętne - 2 realizatorów

- duże - 10 realizatorów
- bardzo duże - 8 realizatorów

c) przed rozpoczęciem swoich zadań realizatorzy wzięli udział w następującej liczbie szkoleń dotyczących trzeciego sektora:

- 0 - 3 realizatorów
- od 1 do 3 - 11 realizatorów
- od 4 do 10 - 6 realizatorów
- powyżej 10 - 2 realizatorów

d) po zakończeniu realizacji swoich zadań realizatorzy wzięli udział w następującej liczbie szkoleń dotyczących trzeciego sektora:

- od 1 do 3 - 3 realizatorów
- od 4 do 10 - 6 realizatorów
- powyżej 10 - 13 realizatorów

e) przed rozpoczęciem realizacji inicjatyw realizatorzy uznali, że pomoc specjalistów (radca prawny, księgowy) może pomóc w realizacji inicjatyw w następującym stopniu:

- bardzo małym - 1 realizator
- małym - 4 realizatorów
- przeciętnym - 5 realizatorów
- dużym - 6 realizatorów
- bardzo dużym - 6 realizatorów

f) po zakończeniu realizacji inicjatyw realizatorzy uznali, że pomoc specjalistów (radca prawny, księgowy) może pomóc w realizacji inicjatyw w następującym stopniu:

- bardzo małym - 1 realizator
- małym - 1 realizator
- przeciętnym - 7 realizatorów
- dużym - 6 realizatorów
- bardzo dużym - 7 realizatorów

3. Dane dotyczące zaangażowania społeczności lokalnych w realizowane inicjatywy:

a) liczba odbiorców 22 inicjatyw zaplanowana przez realizatorów przed rozpoczęciem realizacji:

- 9770 osób

b) liczba odbiorców, którzy wzięli udział w 22 zrealizowanych inicjatywach:

- 7794 osób

c) przed realizacją zadań realizatorzy przewidzieli zaangażowanie lokalnych społeczności w swoje zadania, w stopniu:

- bardzo małym - 2 realizatorów

- małym - 1 realizator

- przeciętnym - 4 realizatorów

- dużym - 8 realizatorów

- bardzo dużym - 7 realizatorów

d) po realizacji zadań realizatorzy zaobserwowali zaangażowanie lokalnych społeczności w swoje zadania w stopniu:

- bardzo małym - 1 realizator

- przeciętnym - 7 realizatorów

- dużym - 7 realizatorów

- bardzo dużym - 7 realizatorów

4. Dane dotyczące innych potrzeb realizatorów:

a) 22 realizatorów uznało, zarówno przed realizacją zadań, jak i po jej zakończeniu, że warto podnosić poprzez szkolenia swoje kompetencje w zakresie działalności trzeciego sektora

b) większość realizatorów, przed rozpoczęciem realizacji inicjatyw, uznało kwoty dotacji: 2000 zł (5 przed realizacją, 9 po zakończeniu realizacji), 3000 zł (3 przed oraz 2 po realizacji), 4000 zł (4 przed oraz 2 po realizacji) oraz 5000 zł (2 przed oraz 3 po realizacji), jako wystarczające do zrealizowania oddolnej i wartościowej inicjatywy

c) 10 z 22 realizatorów przyznało, że nie posiada na co dzień stałej opieki specjalistów takich, jak księgowy czy radca prawny

3. WNIOSKI

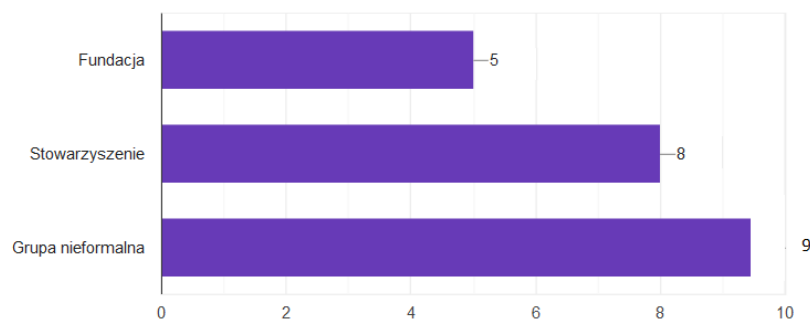
Z zebranych danych wyłaniają się następujące wnioski:

1. Wśród beneficjentów programu „Wspólne dziedzictwo – wspólna sprawa” przeważają sformalizowane pod względem prawnym podmioty (fundacje i stowarzyszenia). Jednocześnie sporą

grupę stanowią grupy nieformalne – 9 realizatorów. Dwie z grup nieformalnych wyraziły w trakcie trwania programu chęć profesjonalizowania i sformalizowania swojej działalności w postaci utworzenia fundacji albo stowarzyszenia. Wynika z tego, że warto organizować szkolenia i konsultacje indywidualne oraz aktywizować poprzez mini-inicjatywy osoby zainteresowane działalnością społeczną i obywatelską.

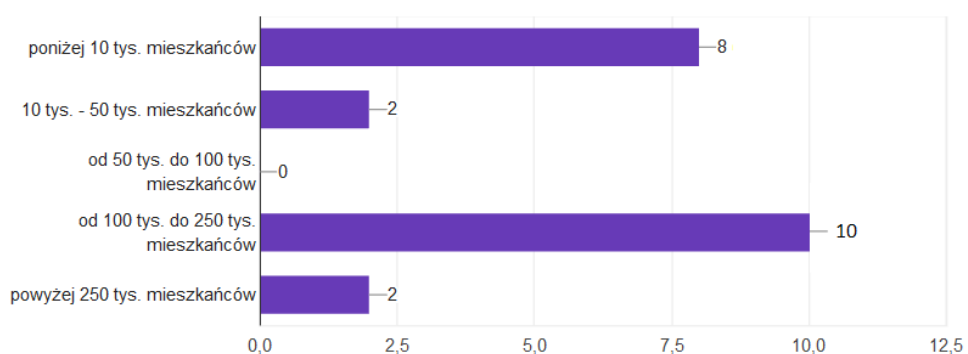
Forma prawna organizacji

2. Większość realizatorów biorących udział w projekcie to młode organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne.

3. Większość realizatorów działa w małych lub średnich miejscowościach.

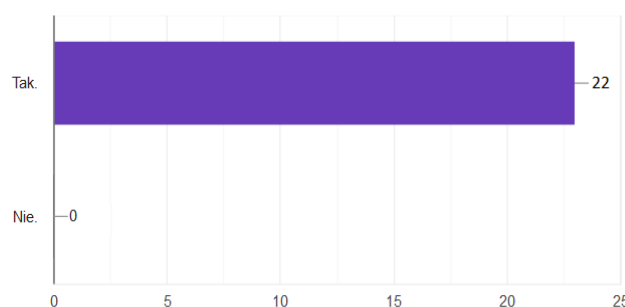
Wielkość miejscowości, w której działa organizacja

4. W trakcie realizacji inicjatyw wzrósł poziom przygotowania teoretycznego i praktycznego realizatorów. Przed rozpoczęciem realizacji inicjatyw 8 realizatorów uznało, że nie są przygotowani teoretycznie i praktycznie, a 14 uznało, że są przygotowani. Po zakończeniu projektu, w którym realizatorzy wzięli udział w dedykowanych dla nich szkoleniach i zrealizowaniu swoich inicjatyw, 19 z nich uznało, że są przygotowani zarówno teoretycznie jak i praktycznie do realizacji inicjatyw oddolnych. 3 realizatorów nadal uważało swój poziom przygotowania za niewystarczający.
5. W trakcie trwania projektu zwiększył się również udział podmiotów trzeciego sektora i grup nieformalnych w szkoleniach dotyczących realizacji inicjatyw oddolnych. 14 realizatorów przed realizacją wzięło udział łącznie w od 0 do 3 szkoleń, a 8 realizatorów – w powyżej 4 szkoleniach. Po zakończeniu projektu 3 realizatorów wzięło łącznie udział w od 1 do 3 szkoleń, a 19 w powyżej 4 szkoleniach.
6. W trakcie realizacji projektu zmieniła się świadomość realizatorów dotycząca potrzeby pomocy w realizacji inicjatyw specjalistów takich jak księgowy czy radca prawny. Przed rozpoczęciem realizacji inicjatyw, 5 realizatorów uważało, że pomoc ww. specjalistów nie jest konieczna, a 17, że jest konieczna. Po zakończeniu szkoleń – 2 realizatorów nadal uważało, że pomoc specjalistów nie jest konieczna, a 20, że jest.
7. Większość realizatorów po skończonej realizacji, w większym stopniu niż planowała, zaktywizowała lokalne społeczności w realizowanych przez siebie inicjatywach. Przed ich rozpoczęciem 3 z nich przewidziało mały udział społeczności lokalnych, a 19 – średni lub duży. Po zakończeniu projektu – 1 realizator zaobserwował mały udział społeczności lokalnej, a 21 realizatorów zaobserwowała średnie lub duże zaangażowanie społeczności lokalnych.
8. Wszyscy realizatorzy uznali, że warto podnosić swoje kompetencje teoretyczne i praktyczne poprzez szkolenia poświęcone działalności trzeciego sektora.

Uważasz, że warto podnosić swoje kompetencje w zakresie III sektora poprzez szkolenia?

9. Większość realizatorów uważa, że mini-granty pozwalają na zrealizowanie wartościowej inicjatywy oddolnej. 9 realizatorów wskazało kwotę do 2000 zł jako wystarczającą do zorganizowania takiej inicjatywy, a 10 uznało za taką kwotę – do 5000 zł.

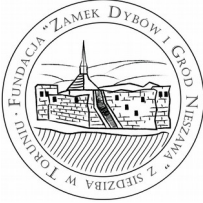
10. Wyniki badań wskazują również na dużą potrzebę i niedobór pomocy specjalistów (księgową, radca prawny) w realizacji inicjatyw. Wskazała na nie prawie połowa (10 z 22) realizatorów.

4. REKOMENDACJE

Niniejszy raport ewaluacyjny i zawarte w nim wnioski wykorzystane zostaną podczas realizacji kolejnej edycji projektu „Wspólne dziedzictwo – wspólna sprawa”, która zaplanowana została na lata 2019-2020. Przyczynią się one do udoskonalenia oferty edukacyjnej skierowanej do przyszłych realizatorów dofinansowanych zadań oraz modyfikacji założeń samego konkursu i dookreślenia grupy docelowej, do której skierowany będzie konkurs.

Operator środków – Fundacja "Zamek Dybów i Gród Nieszawa" w trakcie realizacji projektu "Wspólne dziedzictwo – wspólna sprawa" rekomenduje do wprowadzenia następujące rozwiązania, które przyczynią się do rozwoju projektu podczas jego drugiej edycji:

1. Zwiększenie kwoty minimalnej dotacji na realizację inicjatywy z 1000 zł na 2000 zł. Mniejsze dotacje realizowane w zakończonej edycji projektu spotykały się z większymi trudnościami w trakcie realizacji (mniej sumienne podejście realizatorów do wykonywania działań zawartych w harmonogramach wniosków o dotację na 1000 zł, niewywiązywanie się z terminów realizacji poszczególnych etapów działań, mniejsza aktywizacja liderów).
2. Skupienie się na dotacjach w wysokości 5000 zł (w pierwszej edycji dotacje z tej kategorii finansowej realioowane były w sposób najbardziej efektywny) oraz likwidację największej dotacji w wysokości 25 000 zł, która wydaje się być nieodpowiednia do realizacji inicjatyw oddolnych o tematyce poświęconej historii i dziedzictwu narodowemu.
3. Wydłużenie czasu realizacji inicjatyw realizowanych z dotacji przyznanych w ramach projektu, co pozwoli na sprawniejszą realizację ww. inicjatyw.
4. Zachowanie ogólnopolskiego charakteru otwartego konkursu ofert przeprowadzanego w ramach projektu. Pozwoli to na znalezienie najciekawszych i najbardziej innowacyjnych inicjatyw o tematyce historycznej i traktującej o dziedzictwie narodowym.

5. Wprowadzenie dwóch terminów szkoleń (z każdej tematyki) dla realizatorów inicjatyw. Jak pokazuje praktyka, w trakcie realizacji pierwszej edycji projektu, jeden termin szkolenia ustanowiony na początku dla realizatorów nie skutkuje tym, że wezmą w nim udział wszyscy uczestnicy projektu. Z przyczyn często niezależnych od nich nie było to możliwe, dlatego, w każdym z przypadków, konieczne było ustanawianie tzw. terminu dodatkowego.
6. Stworzenie i przeprowadzenie szkolenia dedykowanego tematyce promocji i marketingu w działaniach związanych z inicjatywami realizowanymi w ramach trzeciego sektora. Z obserwacji operatora wynika, że bardzo wielu realizatorów nie dostrzegało siły działań promocyjnych podczas realizacji swoich inicjatyw i nie kładło na nie dostatecznego nacisku (np. planując rozpoczęcie promocji po zakończeniu głównego wydarzenia, zamiast przed nim).
7. Wpisanie planu działań promocyjnych we wnioski konkursowe składane na dofinansowania oferowane w ramach projektu. Promocja inicjatyw realizowanych w ramach trzeciego sektora oraz jej właściwe zaplanowanie mają olbrzymie znaczenie dla aktywizacji społeczności lokalnych i ich aktywnego udziału w tego typu inicjatywach. Co więcej, dzięki dotarciu do większej ilości osób zwiększy się liczba odbiorców końcowych, a co za tym idzie wzrośnie efektywność finansowa zadań.
8. Konieczność położenia nacisku na tematykę szkoleń związaną z księgowością i aspektami prawnymi. Uczestnicy pierwszej edycji, pomimo udziału w szkoleniach z ww. tematów, mieli spore kłopoty z ich zrozumieniem i właściwym wykorzystaniem w praktyce informacji, które zostały im przekazane. Jak się okazuje, tego typu tematyka nie jest łatwa do przyswojenia przez realizatorów, a rozeznanie w niej jest niewielkie wśród osób działających w trzecim sektorze. Z tego też powodu konieczne jest edukowanie osób zajmujących się działalnością obywatelską w tym zakresie.
9. Utrzymanie w drugiej edycji ważnej roli szkoleń i doradztwa indywidualnego. Operator uważa, że położenie nacisku zarówno na sprawy teoretyczne, jak i praktyczne, to siła tego projektu. Dodatkowo, poza szkoleniami, każdy z realizatorów inicjatyw może skorzystać z indywidualnych konsultacji prowadzonych przez osoby prowadzące szkolenia, a także bieżącego doradztwa koordynatora konkursu. Takie rozwiązanie powoduje, że realizatorzy przez cały czas trwania realizacji swoich inicjatyw mają zapewnioną stałą opiekę specjalistów.